

Skatten

Af Anne Hillgaard

Han var blevet godt gift, - Henrik var skam glad for sin Sofie - men ikke så godt gift, som folk gik og troede.

Han fik mange bemærkninger om de rige svigerforældre og den store forretning, han engang skulle overtage; og det havde han vel også selv tænkt. Sofies slægt bestod af vævere og klædehandlere så langt tilbage, nogen kunne huske. Og han var selv en dygtig håndværker og handelsmand.

Men tiderne var blevet nogle andre. Nu blev det meste tøj vævet på store fabrikker i England. Og det havde de nok fundet en vej ud af, hvis de gamle ellers ville tage sagen alvorlig.

Men Sofie og hendes forældre havde aldrig kendt til modgang og bekymringer. Og det ville de heller ikke nu! Livet var alt for kort til jammer og ærgrelser, og man kunne jo altid låne, hvis det kneb.

De bar smukt over med Henrik, når han ødelagde den gode stemning og talte om penge og problemer ved middagsbordet. De lyttede pænt, og bagefter talte de videre om det eneste emne, som for alvor optog dem: Børnebørnene.

Det blev Henriks livsværk at holde forretningen kørende og afvikle den så diskret, at det aldrig gik op for svigerforældrene og for Sofie, at de var blevet fattige.

Tiderne var – som sagt - blevet nogle andre.

Der var kommet biler på vejene, og nu var det kun jævne folk, som kørte i hestevogn, så det ville Henrik og Sofie ikke mere.

Det var ikke længere til at skaffe folk, så de indskrænkede.

Og det store hus blev alt for stort.

Så mange bekymringer og så meget ansvar han måtte bære alene, kan det ikke undre nogen, at Henrik kun overlevede svigerforældrene med få år; men Sofie Wever blev en meget gammel kone, som sad lykkelig og ubekymret i en lille lejlighed over for jernbanestationen.

Det var småt med penge i det daglige; men hun var rig. For selv om der var tomt i spisekammeret, havde hun sin skat, et kostbart klenodie, en julekrybbe, som man kunne slå sammen ligesom en æske og have liggende i skuffen det meste af året, og når den blev åbnet til jul, fik man en herlighed at se.

Så stod stalden i Betlehem i alle detaljer med små figurer i guld og sølv og emalje. Svøbet om Jesusbarnet var perlemor, og på himlen over staldens tag glimtede der ædelsten.

Hendes morfar havde købt julekrybben under en rejse i det store udland for mange, mange år siden af en berømt sølvmed, som ellers arbejdede for den Østrig-ungarske kejser, så Wever-slægtens julekrybbe var ganske givet mange penge værd. Men de havde nu altid holdt sig for gode til at drøfte det emne. Sofies far plejede at se finurligt på sin datter og sige, at det i hvert fald ikke var Nürnbergerkram. Og bevar mig vel! Enhver kunne da se, at denne julekrybbe var noget ganske særligt og kostbart.

Sofie havde altid elsket julen. Hun kendte ikke nogen bedre historie end juleevangeliet, og hun mente fuldt og fast, at hun vidste, hvordan der havde set ud i Betlehem.

Hun kunne sidde i timevis og betragte de små figurer, Jesusbarnet som lå og sov under sit perlemorstæppe, Jomfru Maria i blåt og de tre konger med bittesmå røde og grønne sten på deres kapper.

Hendes børn havde det på samme måde.

Vist troede de, at Guds kærlighed er en uudtømmelig skat, som kom til verden den første julenat. Men Sofie og William og Agnes og Nora havde også deres egen juleskat, nemlig julekrybben. Den var deres rigdom og deres sikkerhed, uanset hvordan det gik.

Da William ville læse på den polytekniske læreanstalt, turde Sofie nok kautionere for et lån med sine sidste penge, for hun havde jo sin skat i behold.

Da Agnes blev gift og fik børn, og hendes mand gik arbejdsløs, bekymrede hun sig ikke syg og elendig over huslejen og købmandsregningen. Det skulle nok gå, og hvis det ikke gik, så havde de jo Sofies julekrybbe.

Og da Nora bad sine søskende om et stort lån, så hun kunne åbne egen forretning, fik hun alle deres penge.

Hvis det gik galt, kunne de jo altid sælge julekrybben.

De solgte den aldrig. Og så længe de ikke solgte den, var de rige. Rige nok til at hjælpe hinanden, rige nok til at tro på fremtiden og rige nok til aldrig at lade bekymringer få magten.

Julekrybben var det eneste, Sofie efterlod sig.

Da hun lå på det sidste, kaldte hun sine børn til sig. »Den skal tilhøre jer alle tre,« sagde hun. »Den kan kun deles i tre, hvis I sælger den. Men jeg håber, I vil beholde den og lade den være hos Nora. Så må I komme til hende og se den hvert år til jul.

Selvfølgelig kan I sælge den, men gem den til den dag, I virkelig kommer i nød.

Hjælp hinanden, alt det I kan, for den dag een af jer bliver nødt til at sælge vores familieklenodie, så mister de andre to den også.«

Det gik, som gamle Sofie Wever havde bestemt det. Hvert år til jul samledes familien hos Nora. William og Agnes kom med deres børn og svigerbørn og børnebørn og svigerbørnebørn og oldebørn.

Der sad de julen over i hinandens selskab, og henne i hjørnet stod julekrybben. På skift gik de derhen for at genfinde den gamle julestemning eller for at lære den at kende. De kunne sidde og se på figurerne i timevis. Jesusbarnet under perlemorstæppet, Jomfruen i blåt og kongerne i deres strålende kapper.

Og glæden blev kun større ved tanken om, at de alle havde andel i denne utrolige skat.

Nu blev tante Nora gammel, endnu ældre end sin mor, og hendes søskendebørn og deres familier blev trofast ved at komme til jul, og de hjalp hinanden gennem år og dag, for der var ingen af dem, som ønskede at sætte familieklenodiet over styr.

Men ingen lever evigt, og en dag i december var de samlet for at gøre boet op efter den gamle dame.

Hvad skulle de nu gøre? Slægten havde mistet sit naturlige samlingssted.

Nu boede de i parcelhuse og lejligheder, og hvem har plads til at holde jul for så mange?

Nu var det Sofie Wevers børnebørn og oldebørn og tipoldebørn, som var tilbage, og hvor længe kan en slægt holde sammen?

Der kommer hele tiden nye slægtslinjer til, fremmede bedsteforældre, som også vil have julegæster.

Nej, det var på tide at dele arven.

Og tre af familiens ældste påtog sig at bringe klenodiet til et stort auktionshus for at få det vurderet.

--

»Ja«, sagde eksperten og så på julekrybben fra alle sider. »Ja«.

»Ja«, sagde den ældste Wever, »det er jo ikke Nürnbergkram«.

»Nej«, sagde eksperten. »Den er fra Bamberg, men omtrent fra samme periode. 1880'erne, vil jeg tro. Fra den periode har vi nogle virkelig fine industrielle ting. De kunne noget med messinglegeringer og slebet glas dengang. Og dette eksemplar er jo særdeles velbevaret. Lad mig lige rådføre mig med kataloget.

Jo, her har vi en tilsvarende genstand. 800 Euro.«

»Nej«, protesterede den næstældste Wever, »vores julekrybbe er mere værd, det er gammelt håndværk. En berømt Østrig-ungarsk sølvsmed«.

»Jeg beklager«, sagde eksperten. »Men nu må I forstå, at en tings værdi ikke kun skal gøres op i kroner og euro.

For jer er denne julekrybbe af stor værdi, fordi den repræsenterer noget andet og mere, og den værdi skal jeg ikke underkende; men katalogprisen er altså 800 euro.«

Den jul var Weverslægten samlet for sidste gang. Unge og gamle kom de til Noras forladte hus for at være sammen og besøge julekrybben.

De så på Jesusbarnet under perlemorstæppet.

800 euro!

De vidste, at julekrybben var meget mere værd.

Det var den skat, som havde hjulpet Sofie og hendes børn gennem svære år. Den havde været deres håb og deres trøst.

Den havde holdt sammen på en stor slægt og lært dem allesammen, at det gælder om at hjælpe hinanden.

Men nu var fortryllelsen brudt.

800 euro!

»For os er denne her julekrybbe af stor værdi, fordi den repræsenterer noget andet og mere,« sagde den ældste Wever, »og kan I ikke se det? Den repræsenterer netop det, den forestiller. Kan I ikke se det? Det er en julekrybbe. Guds kærlighed er kommet til verden i kød og blod, og vi er allesammen rige. Vi behøver aldrig give fortabt, vi har altid ret til at håbe, vi er rige nok til at hjælpe hinanden og rige nok til at give til andre.

Vi har del i en skat, som aldrig kan gøres op i penge. For lige meget, hvad den sættes til, vil den altid være mere værd.«

Jeg tror faktisk, Weverne endte med at forære julekrybben til et børnehjem i Rusland eller sådan noget.

De forærede den væk, og sådan beholdt de det vigtigste.